

Zásadní doplnění komentáře vyhlášky č. 50/1978 Sb., o odborné způsobilosti v elektrotechnice

Ing. Jiří Sajner – znalec z oboru bezpečnosti, se zvláštní specializací pro elektrická zařízení

V průběhu uveřejňování komentáře k vyhlášce Českého úřadu bezpečnosti práce a Českého báňského úřadu (Elektroinstalatér č. 4–6/2010, 1–3/2011) jsem postupně obdržel řadu dotazů, které se mimo jiné zaměřily také na **posuzování odborného vzdělání uvedeného v příloze č. 2 z hlediska aktuálního stavu.**

Proto jsem po dohodě s redakcí časopisu požádal o oficiální stanovisko k obsahu přílohy č. 2 vyhlášky příslušné instituce.

Níže čtenáře seznámím s plným zněním dotazu, který jsem odeslal na tři rozhodující instituce: Ministerstvo práce a sociálních věcí ČR, Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy ČR, Státní úřad inspekce práce.

Text dotazu:

**Ministerstvo práce a sociálních věcí ČR
Na Poříčním právu 1/376
128 01 Praha 2**

**Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy ČR
Karmelitská 7
118 12 Praha 1**

Státní úřad inspekce práce

**Horní náměstí 103/2
746 01 Opava**

Věc: vyjádření k vyhlášce č. 50/1978S., o odborné způsobilosti v elektrotechnice

Prosím o předání příslušnému odboru ke stanovisku.

Dobrý den,

v odborných časopisech zaměřených na elektrotechnickou problematiku byl uveřejněn na pokračování komentář k vyhlášce Českého úřadu bezpečnosti práce a Českého báňského úřadu č. 50/1978 Sb., o odborné způsobilosti v elektrotechnice. Tento komentář má odborné veřejnosti připomenout především ta ustanovení vyhlášky, která jsou, z hlediska zajištění bezpečnosti při činnostech na elektrických zařízeních, zásadní.

Která odborná vzdělání se pro účely vyhlášky považují za odborná vzdělání byla při zpracování vyhlášky a jejím schvalování projednána s tehdy kompetentními institucemi.

Pro úplnost uvádím text přílohy k vyhlášce:

Příloha 2 k vyhlášce č. 50/1978 Sb.

Odborné vzdělání

Za ukončené odborné vzdělání (§ 5 odst. 1) se považuje:

a) vyučení v oborech

číselný znak název učebního oboru

21-68-2 důlní elektromontér

26-81-2 elektromontér rozvodných zařízení

26-82-2 provozní elektromontér

26-83-2 elektromechanik

26-85-2 montér spojových zařízení

26-86-2 mechanik elektronických zařízení

26-87-2 elektromechaniky sdělovacích a zabezpečovacích zařízení

26-88-2 spojový montér

26-89-2 spojový mechanik

26-90-2 mechanik dálkových spojů

26-92-2 mechanik měřicích a regulačních přístrojů

24-20-2 montér výtahů

číselný znak experimentální čtyřleté učební obory

26-87-4,2 : 01 elektromechanik sdělovacích a zabezpečovacích zařízení

24-53-4,2 : 04 mechanik letadlových přístrojů

26-92-4,2 : 04 mechanik měřicích a regulačních přístrojů

24-41-4,2 : 03 mechanik programově řízených strojů

26-83-4,2 : 02 elektromechanik

26-86-4,2 : 03 mechanik elektronických zařízení

42-75-4,2 : 02 mechanik zemědělské techniky (pro živočišnou výrobu)

26-89-2 : 08 spojový mechanik (mechanička)

26-88-2 : 09 spojový mechanik pro spojovací sítě

21-68-4,2 : 02 důlní elektromontér

číselný znak experimentální tříleté učební obory bez maturity

26-89-2 : 07 mechanik telekomunikačních spojovacích zařízení

26-89-2 : 06 montér sdělovacích sítí

b) dosažení středního odborného vzdělání nebo úplného středního

odborného vzdělání v oboru elektrotechniky

c) úspěšné absolvování vysoké školy studijního směru elektrotechnika

Již v době vydání vyhlášky se předpokládalo, že v dalším období může dojít k rozšíření či k případným úpravám výčtu uvedených příkladů odborných vzdělání. Mimo jiné i z tohoto důvodu byl do vyhlášky zapracován § 18. Uvádím jeho citaci:

Výjimky z požadavků na odborné vzdělání a praxi uvedených v této vyhlášce může povolit ve zvlášť odůvodněných případech příslušný orgán dozoru, a to na žádost organizace, popřípadě na žádost příslušného ústředního úřadu nebo orgánu.

Takto byly a jsou v praxi řešeny ty případy, kdy vznikly nové učební obory nebo směry odborných či vysokých škol.

Vzhledem k řadě dotazů odborné veřejnosti jsem byl požádán redakcí časopisu, abych se obrátil na kompetentní instituce se žádostí o vyjádření, jak postupovat v současné době při posuzování aktuálního stavu.

Prosím proto o vaše stanovisko, abych mohl pro redakci časopisu váš názor zařadit jako následné doplnění již uveřejněného komentáře k vyhlášce. Jde především o informaci, zda uvedený výčet odborných vzdělání byl pozměněn či doplněn.

Odborná veřejnost to zcela jistě uvítá.

Děkuji vám za vaši odpověď.

Přepis odpovědi Ministerstva práce a sociálních věcí ČR

Vážený pane inženýre,

k Vaší žádosti o informaci sděluji, že příloha č. 2 k vyhlášce č. 50/1978 Sb. (dále jen „vyhláška“) nebyla dosud změněna.

Pokud jde o výjimky z požadavků na odborné vzdělání a praxi (§ 18 vyhlášky), tyto vyřizuje organizace státního odborného dozoru, tj. Technická inspekce České republiky (dále jen „TIČR“). Nutno však zdůraznit, že výjimky z požadavků na dosažení odborného vzdělání TIČR zásadně neuděluje, neboť by tak suplovala vzdělávací systém. Pouze ve sporných případech, kdy nelze postupovat doslovně podle přílohy č. 2, posuzuje TIČR ve spolupráci zejména s Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy, zda konkrétní dosažené vzdělání lze považovat za odborné vzdělání ve smyslu § 5, popř. § 9 vyhlášky.

S pozdravem

JUDr. Jiří Vaňásek, v. r.

ředitel odboru služeb trhu práce

Přepis odpovědi Státního úřadu inspekce práce

Věc: Odpověď dotazu

Upozorňujeme na skutečnost, že v souladu se zákonem č. 251/2005 Sb., o inspekci práce, ve znění pozdějších předpisů není SÚIP oprávněn vydávat závazná stanoviska k právním předpisům.

Orgány inspekce práce poskytují podle § 4 odst. 2 písm D) a § 5 odst. 1 písm. k) zákona č. 251/2005 Sb., o inspekci práce, ve znění pozdějších předpisů, zaměstnavatelům a zaměstnancům bezúplatně základní informace a poradenství týkající se ochrany pracovních vztahů a pracovních podmínek.

K Vašemu dotazu uvádíme toto:

Státní úřad inspekce práce není oprávněn rozhodovat nebo určovat, zda se jedná o elektrotechnický obor, toto určení elektrotechnického oboru přísluší Ministerstvu školství, mládeže a tělovýchovy. MŠMT vydalo nařízení vlády č. 211/2010 Sb., o soustavě oborů vzdělání v základním, středním a vyšším odborném vzdělávání. V příloze č. 1 k tomuto nařízení je uvedena soustava oborů vzdělání v základním, středním a vyšším odborném vzdělávání, s uvedením oborů vzdělání, v nichž lze

dosáhnout základního vzdělání, středního vzdělání, středního vzdělání s výučním listem a středního vzdělání s maturitní zkouškou, vyššího odborného vzdělání v konzervatoři a vyššího odborného vzdělání, jejich návaznost na obory vzdělání podle předchozích právních předpisů, návaznost oborů vzdělání pro uchazeče přijímané do nástavbového studia a nejvyšší počet žáků ve skupině na jednoho učitele odborného výcviku. Toto NV mimo jiné určuje skupiny oborů vzdělávání. Elektrotechnické obory jsou uvedeny v NV č. 211/2010 Sb., pod označením – **26 Elektrotechnika, telekomunikační a výpočetní technika.**

Doporučujeme Vám obrátit se s konkrétním dotazem na zmiňované Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy, které je oprávněno, zda se jedná či nejedná o elektrotechnický obor.

Dále pak je nutno upozornit na skutečnost, tak jak ji uvádíte ve vašem dotazu, že podle § 18 vyhlášky č. 50/1978 Sb., o odborné způsobilosti v elektrotechnice, **výjimky z požadavků na odborné vzdělání a praxi uvedených v této vyhlášce může povolit ve zvlášť odůvodněných případech příslušný orgán dozoru, a to na žádost organizace popřípadě na žádost příslušného ústředního úřadu nebo orgánu.**

Tímto orgánem dozoru je Technická inspekce České republiky.

S pozdravem

Ing. Ondřej Varta

Ředitel odboru bezpečnosti práce

Závěrem uvádím odpověď odborného útvaru Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy ČR. Pro úplnost jej cituji v plném rozsahu:

Při posuzování elektrotechnického vzdělání z pohledu platné vyhlášky Českého úřadu bezpečnosti práce a Českého báňského úřadu č. 50/1978 Sb., o odborné způsobilosti v elektrotechnice občas vznikají nejasnosti, která odborná vzdělání se pro účely této vyhlášky považují za odborná vzdělání. V § 5 odst. 1) předmětné vyhlášky je stanoveno, že pracovníci znalí jsou ti, kteří mají ukončené odborné vzdělání uvedené v příloze 2 a po zaškolení složili zkoušku v rozsahu stanoveném v § 14 odst. 1.

Příloha 2 odborné vzdělávání vyhlášky za ukončené odborné vzdělání (§5 odst. 1) považuje:

- a) vyučení v oborech
 - 21-68-2 důlní elektromontér
 - 26-81-2 elektromontér rozvodných zařízení
 - 26-82-2 provozní elektromontér
 - 26-83-2 elektromechanik
 - 26-85-2 montér spojových zařízení
 - 26-86-2 mechanik elektronických zařízení
 - 26-87-2 elektromechaniky sdělovacích a zabezpečovacích zařízení
 - 26-88-2 spojový montér
 - 26-89-2 spojový mechanik
 - 26-90-2 mechanik dálkových spojů
 - 26-92-2 mechanik měřicích a regulačních přístrojů
 - 24-20-2 montér výtahů
 - experimentální čtyřleté učební obory
 - 26-87-4,2 : 01 elektromechanik sdělovacích a zabezpečovacích zařízení
 - 24-53-4,2 : 04 mechanik letadlových přístrojů
 - 26-92-4,2 : 04 mechanik měřicích a regulačních přístrojů
 - 24-41-4,2 : 03 mechanik programově řízených strojů
 - 26-83-4,2 : 02 elektromechanik
 - 26-86-4,2 : 03 mechanik elektronických zařízení

42-75-4,2 : 02 mechanik zemědělské techniky (pro živočišnou výrobu)
26-89-2 : 08 spojový mechanik (mechanička)
26-88-2 : 09 spojový mechanik pro spojovací sítě
21-68-4,2 : 02 důlní elektromontér
experimentální tříleté učební obory bez maturity
26-89-2 : 07 mechanik telekomunikačních spojovacích zařízení
26-89-2 : 06 montér sdělovacích sítí

b) dosažení středního odborného vzdělání nebo úplného středního odborného vzdělání v oboru elektrotechniky

c) úspěšné absolvování vysoké školy studijního směru elektrotechnika

V době vzniku vyhlášky byly platné obory vzdělání (vyučované na SOU a SOŠ) uvedené pod písmenem a). Tento taxativní výčet oborů lze využít při posuzování vzdělání získaného v určité době před vydáním a určitou dobu po vydání vyhlášky (nutné dohledání školské vyhlášky stanovující soustavu oborů).

K jednoduššímu postupu při posuzování odborného vzdělání z pohledu vyhlášky je vhodné využít zbývajících dvou odstavců, a to b) a c), neboť elektrotechnickým oborem je ten obor, který je zařazen do skupiny oborů elektrotechnických. Vzhledem k tomu, že mohou existovat i určité experimentálně ověřované obory vzdělání či jiné obory vzdělání, u kterých není zcela jasná vazba na elektrotechnické obory, v tom případě doporučujeme se obrátit na odbor 23 – středního vzdělávání Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy ČR, které Vám pomůže s identifikací daného oboru vzdělání.

Již v době vydání vyhlášky se předpokládalo, že v dalším období může dojít k rozšíření či k případným úpravám výčtu uvedených příkladů odborných vzdělání. Mimo jiné i z tohoto důvodu byl do vyhlášky zapracován § 18. Uvádím jeho citaci:

Výjimky z požadavků na odborné vzdělání a praxi uvedených v této vyhlášce může povolit ve zvlášť odůvodněných případech příslušný orgán dozoru, a to na žádost organizace, popřípadě na žádost příslušného ústředního úřadu nebo orgánu.

Přestože vyhláška č. 50/1978 je staršího data (v našem právním řádu existují i podstatně starší normy) je stále platná a je zároveň velmi nadčasová, neboť jako jedna z mála řeší celoživotní vzdělávání (přezkušování) pracovníků v elektrotechnickém odvětví na různých pracovních pozicích.

Mgr. Petr Husník

Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy odbor středního vzdělávání - 23 Karmelitská 7
118 12 PRAHA 1

Závěrečná poznámka autora příspěvku

Všimněte si prosím obsahu posledního odstavce vyjádření příslušného odboru Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy.